

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 218/2010-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. apríla 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. Š. Š., Ž., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 prvej vete Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 13 Co 6/2010-205 z 9. februára 2010 a namietaného porušenia práva na účinný prostriedok nápravy zaručeného v čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Co 6/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. Š. Š. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. marca 2010 doručená sťažnosť Ing. Š. Š., Ž. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 prvej vete Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 13 Co 6/2010-205 z 9. februára 2010 a namietaného porušenia práva na účinný prostriedok nápravy zaručeného v čl. 13 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Co 6/2010.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

„Daňový úrad Veľký Krtíš v konaní začatom 19. 12. 2001..., ktorého predmetom bola kontrola mojich daní z príjmov a to daňového subjektu Ing. Š. Š. ... za zdaňovacie obdobie roka 1998, 1999 a 2000, nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom spôsobil mojej osobe škodu.“

Ďalej zo sťažnosti vyplýva, že vo veci rozhodoval Daňový úrad Veľký Krtíš (ďalej len „daňový úrad“) v spojení s Daňovým riaditeľstvom Slovenskej republiky Banská Bystrica (ďalej len „daňové riaditeľstvo“), ktorých rozhodnutia v roku 2005 a 2006 zrušil krajský súd a v roku 2007 Ministerstvo financií Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo financií“) a vrátil vec na ďalšie konanie. Správca dane podľa sťažovateľa tieto konania do podania sťažnosti ústavnému súdu neukončil, hoci tak bol povinný ukončiť do 60 dní.

Sťažovateľ sa prvýkrát domáhal náhrady škody spôsobenej mu nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom na Okresnom súde Banská Bystrica, ktorý rozsudkom č. k. 20 S 2/2006-41 z 26. apríla 2007 žalobu zamietol pre chybné označenie žalovaného. Druhýkrát Okresný súd Veľký Krtíš (ďalej len „okresný súd“) jeho žalobu rozsudkom č. k. 3 C 178/07-66 z 8. februára 2008 zamietol z procesného hľadiska (škoda nebola prerokovaná s ministerstvom financií) a tretiu žalobu z 10. októbra 2008 okresný súd rozsudkom č. k. 3 C 169/2008-180 z 20. novembra 2009 zamietol a zaviazal sťažovateľa, aby uhradil žalovanému trovy konania účelne vynaložené na bránenie jeho práva vo výške 100 % a aby uhradil trovy konania.

Proti predmetnému rozsudku podal sťažovateľ 4. decembra 2009 odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 13 Co 6/2010-205 z 9. februára 2010 tak, že rozsudok

„okresného súdu vo výroku, pokiaľ žaloba vo veci samej bola zamietnutá, a vo výroku, pokiaľ žalobca bol zaviazaný nahradiť trovy konania štátu“, potvrdil a vo „výroku, ktorým bol žalobca zaviazaný nahradiť žalovanému trovy konania účelne vynaložené na bránenie jeho práva vo výške 100 %“, zmenil tak, že žalovanému náhradu trov nepriznal.

Podľa sťažovateľa krajský súd v rozpore s predloženými dôkazmi akceptoval názor prvostupňového súdu, ktorý konštatoval, že rozhodnutia daňového úradu ani daňového riaditeľstva, ktoré boli predmetom žaloby na prvostupňovom súde a následne na odvolacom súde, neboli zrušené pre nezákonnosť, ale pre ich nepreskúmateľnosť z dôvodu nedostatku a pre neúplnosť spisov. Rozhodnutia, na základe ktorých si sťažovateľ uplatňoval svoj nárok na náhradu škody, boli viackrát zrušené, ale v žiadnom z týchto rozhodnutí nie je uvedený ako dôvod zrušenia ich nezákonnosť, ktorým podľa sťažovateľa bol súd viazaný. Napadnutým rozsudkom malo byť porušené jeho základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 prvej vete dohovoru a konaním krajského súdu vedeným pod sp. zn. 13 Co 6/2010 malo byť porušené jeho právo na účinný prostriedok nápravy zaručené čl. 13 dohovoru.

Vychádzajúc z uvedeného sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1) Právo Ing. Š. Š. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13 Co 6/2010 porušené bolo.

2) Právo Ing. Š. Š. na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní sp. zn. 13 Co 6/2010 vedenom na Krajskom súde Banská Bystrica porušené bolo.

3) Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 13 Co 6/2010-205 zo dňa 9. februára 2010 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

4) Sťažovateľovi sa priznáva morálne zadosťučinenie vo výške 2 000 EUR.

5) Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný nahradiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľa na účet právneho zástupcu do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. ...

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie

zaručeného v čl. 6 ods. 1 prvej vete dohovoru označeným rozsudkom krajského súdu a namietané porušenie práva na účinný prostriedok nápravy zaručeného v čl. 13 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Co 6/2010.

Podľa názoru ústavného súdu sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným rozsudkom krajského súdu, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu, a porušenie práva zaručeného v čl. 13 dohovoru postupom krajského súdu v označenom konaní, je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

Ústavný súd predovšetkým pripomína, že podľa svojej ustálenej judikatúry nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inšinciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Ústavný súd teda, tak ako to už vyslovil vo viacerých svojich nálezochoch, nie je opravnou inšinciou všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), a preto nemôže preskúmať

rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ tieto súdy vo svojej činnosti postupujú v súlade s právami na súdnu a inú právnu ochranu zakotvenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). Z takéhoto pohľadu pristúpil ústavný súd aj k posúdeniu napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu č. k. 13 Co 6/2010-205 z 9. februára 2010 vyplýva:

„Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec v rozsahu určenom § 212 ods. 1 OSP bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 OSP a rozsudok okresného súdu vo veci samej, pokiaľ bol návrh zamietnutý, ako aj vo výroku o povinnosti žalobcu uhradiť trovy štátu, potvrdil podľa § 219 ods. 1 OSP ako vo výrokoch vecne správny.

Vo výroku, ktorým bol žalobca zaviazaný nahradiť žalovanému trovy konania účelne vynaložené na bránenie jeho práva vo výške 100 % bol rozsudok okresného súdu zmenený podľa § 220 OSP.

V častiach, v ktorých bol rozsudok okresného súdu potvrdený, sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a konštatuje správnosť jeho dôvodov (§ 219 ods. 2 OSP).

Odvolací súd však považuje za potrebné uviesť. Zákon č. 514/2003 Z. z. a ani zákon č. 58/1969 Zb. nemal jednoznačnú definíciu, z ktorej možno vyvodiť kedy sa rozhodnutie má považovať za nezákonné. Právna teória tiež nehovorí o tom, kedy rozhodnutie treba považovať za nezákonné vo vzťahu k uvádzaným dvom zákonom. Navyiac pojem zákonnosť v administratívnom (správnom) konaní je chápaná špecifickejšie ako vo všeobecnosti zákonnosť iných rozhodnutí vydaných napr. v trestnom konaní či v civilnom alebo obchodnom konaní.

V administratívnom (správnom) konaní sa zákonnosťou vo všeobecnosti rozumie súlad napadnutého správneho rozhodnutia s právnym poriadkom Slovenskej republiky vrátane právnych aktov Európskych spoločenstiev a Európskej únie v čl. 7 ods. 2 Ústavy. V správnom súdnictve je súd povinný posúdiť súlad právneho predpisu nižšej právnej sily, než je zákon so zákonom a rozhodovať vždy len podľa zákona, aj keby právny predpis nižšej právnej sily zákonu odporoval. Vyplýva to aj z ust. čl. 144 ods. 2 Ústavy.

Treba zdôrazniť, že aj z ust. § 250i ods. 3 OSP vyplýva, že na záver o nezákonnosti nestačí tvrdenie o nezákonnosti, ktorá vychádza z porušenia len procesného práva, Preto nezákonným môže byť iba správne rozhodnutie, pri ktorom sa tvrdí a zisti rozpor jeho obsahu s hmotným administratívnym (správnym) právom. Správny súd teda skúma, či správna úvaha nevybočila z medzi a kritérií obsiahnutých v zákone, či je táto úvaha v súlade s pravidlami logického uvažovania a či východiská úsudkov správneho orgánu boli získané predpísaným procesným postupom. Pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu súd posúdi aj zákonnosť prv urobeného správneho rozhodnutia, o ktoré sa preskúmané rozhodnutie opiera, ak bolo toto skoršie rozhodnutie záväzné a ak nie je na jeho preskúmanie určený osobitný postup. Preskúmanie zákonnosti postupu správneho orgánu je spojené s otázkou, či jeho činnosť, ktorou realizuje svoju právomoc vymedzenú osobitnými zákonmi, je alebo nieje v súlade s týmito zákonmi.

Z tohto hľadiska je plne akceptovateľný záver okresného súdu, ktorý konštatuje, že ani v jednom prípade rozhodnutie Daňového úradu Veľký Krtíš ani Daňového riaditeľstva SR Banská Bystrica, nebolo zrušené pre nezákonnosť, ale pre ich nepreskúmateľnosť z dôvodu nedostatkov dôvodov a pre neúplnosť spisov. Zrušenia vychádzali len z procesného práva.

Žalobca v odvolaní tvrdí, že jeho nároky uplatňované z náhrady škody vzniknutej v súvislosti s nesprávnym úradným postupom nemôžu byť premlčané. Dôvodí, že nesprávny úradný postup voči nemu pokračuje doteraz. Navyiac, že listom zo dňa 03. 10. 2005 predbežne prerokoval nárok na náhradu škody spôsobenú nesprávnym úradným postupom a daňové riaditeľstvo mu na list vyše 6 mesiacov neodpovedalo.

V tomto smere však treba zdôrazniť správnosť záverov okresného súdu, ktorý poukazuje na subjektívnu premlčaciu lehotu, ktorá je trojročná a začína plynúť odo dňa, keď sa žalobca o škodu reálne dozvedel. Žalobcovi oznámenia o vybavení sťažností boli doručené najneskôr dňa 24. 12. 2004 a týmto dňom sa začala počítat premlčaciu lehota na uplatnenie jeho nároku. Skutočnosť, že žalobca túž pocit, že nesprávny úradný postup voči nemu pokračuje doteraz, nemá vplyv mi rozhodnutie o riešenej otázke. O tom, či nesprávny úradný postup voči žalobcovi pokračuje doteraz, nebolo zatiaľ žiadnym relevantným rozhodnutím určené.

Hoci žalobca tvrdí, že už dňa 03. 10. 2005 predbežne prerokoval nároky o náhrade škody spôsobené nesprávnym úradným postupom je treba zdôrazniť, že žiadosť o takéto prerokovanie nie je riadnym uplatnením práva pred súdom. Nárok je pred súdom uplatnený až dňom, keď nárok súdu dôjde.

Rozhodnutie o povinnosti žalobcu nahradiť štátu trovy konania je správne, pretože zodpovedá ust. § 148 ods. 1 OSP.

Odôvodnenie súdu. prvého stupňa o priznaní 100 %-nej náhrady trov konania žalobcovi zrejme vychádza z ust. § 142 ods. 1 OSP. Odvolací súd však dospel k záveru, že v tomto prípade pri rozhodovaní o náhrade trov konania je možné použiť výnimočné ustanovenie § 150 ods. 1 OSP. Za dôvody hodné osobitného zreteľa považuje odvolací súd skutočnosť, že v dôsledku (aj priesťahov v konaní) ale aj neúplných rozhodnutí, ktoré boli neustále zrušované, dospel žalobca k názoru, že situáciu v plnom rozsahu možno podriaadiť pod ustanovenia zákonov o náhrade škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom.“

V citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajský súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu vo vzťahu k sťažovateľovi potvrdil. V každom prípade tento postup krajského súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľa nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda krajský súd v danom prípade neporušil označené základné právo sťažovateľa „nesprávnou a svojvoľnou aplikáciou a výkladom práva“. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným. V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov krajského súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci krajského súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri

výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad krajským súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. apríla 2010